

داستان مهورایه

بررسی و تحلیل روان‌شناختی

انگیزه مردکشی هتل همسر

حسین مهدوی «راوی»

روزنامه‌نگار - روان‌شناس شخصیت

www.ketab.ir

سرشناسه	مهدوی، حسین، ۱۳۰۰
عنوان و نام پدیدآور	داستان سودابه/ حسین مهدوی، «راوی»
مشخصات نشر	تهران: موسسه فرهنگی هنری، ۱۴۰۳. نشر نکته، ۱۴۰۳.
مشخصات ظاهری	۱۴۵ ص؛ ۱۴/۵×۲۱/۵ س ۳
شلیک	۱۱-۵-۶۵۵۴-۹۶۳-۹۷۸
وضعیت فهرست‌نویسی	فیا
یادداشت	کتابنامه: ص ۱۳۳
یادداشت	نمایه
عنوان دیگر	بررسی و تحلیل روان‌شناختی انگیزهٔ مردکشی (همسرکشی)
موضوع	همسرکشی — ایران — جنبه‌های روان‌شناسی Spouse murder — Iran — Psychological aspects
	قتل — ایران — جنبه‌های روان‌شناسی Homicide — Iran — Psychological aspects
	مددکاران اجتماعی — ایران — خاطرات Social workers — Iran — Diaries
	مهدوی، افسانه، ۱۳۲۵ — مترجم HV۶۵۴۲
	۳۶۳/۱۵۳۳۰۹۵۵
	۹۷۷۱۷۹۲
شناسه افزوده	
رده بندی کنگره	
رده بندی دیویی	
شماره کتابشناسی ملی	

داستان سودابه

بررسی و تحلیل روان‌شناختی انگیزهٔ مردکشی (قتل همسر)

نویسنده: حسین ملوی «راوی»

مترجم: افسانه مهرپر - روان‌سنج

ویراستار: شهریار شکری

طراح جلد: فهیمه ذبیحی

صفحه‌آرا: شهین سپهری دانا

چاپ و صحافی: الماس

شمارگان: ۵۰۰ نسخه

تعداد صفحه: ۱۴۵

چاپ اول: ۱۴۰۳

شابک: ۹۷۸-۹۶۴-۶۵۵۴-۱۱-۵

ناشر: نکته - hosseinmahdavaravi@yahoo.com

تمام حقوق برای ناشر محفوظ است.

فهرست مطالب

۱	آنچه در این کتاب می خواهید
۳	پیش آگهی
۷	سرگشتگان
۱۳	آگاهی بهبادی
۲۳	مراجع یغ زده
۲۸	نقطه مطلوب «من»
۳۳	مدفن انگیزه
۳۹	رنج زیستی
۵۱	قتل های کور
۵۲	سقوط مرکبار
۵۶	قاتل سریالی
۵۷	قتل ۱۱ شوهر
۶۱	شلیک مرگ
۶۳	پدران نابکار
۶۴	پدر تندخو

- ۶۵..... پدر بددهن و عصبانی
- ۶۶..... نامرد
- ۶۷..... غریبه
- ۶۷..... منحرف
- ۶۸..... دست بزن
- ۷۱..... مردا بیشتر همسر خود را می‌کشند یا زنان؟
- ۷۵..... یک مطالعه جامعه شناختی
- ۸۳..... مؤلفا یابو
- ۸۵..... محبوبه
- ۸۹..... شال و گلوی پدر
- ۹۴..... قصه مریم
- ۱۰۷..... ماجرای «جانی دپ»
- ۱۱۵..... همسرکشی در سینما
- ۱۱۹..... تحلیل
- ۱۳۱..... چند سؤال برای تمرین ذهنی
- ۱۳۲..... What you read in this book
- ۱۳۳..... فهرست منابع
- ۱۳۵..... نمایه
- ۱۳۸..... شرح حال حرفه‌ای نویسنده

آنچه در این کتاب می‌خوانید

موضوع کتاب دربارهٔ قتل زنان توسط همسرشان با همدستی مردی بیرون از خانواده و یک یا چند نفر از اعضای خانواده است.

بهانهٔ موضوع، دختری است به نام «سودابه» که در قتل پدرش نقش داشته است. هرچند هیچ‌گاه فرصتی دست نداد تا «سودابه» ارزیابی روان‌شناختی شود. اما به موازات توصیف شخصیتی او، نقش همسرکش یا پدرکشی که به مرکز خدمات اجتماعی سازمان زندان‌های استان تهران می‌آیند تا از حمایت‌های اجتماعی و مادی برخوردار شوند، مورد ارزیابی رفتاری قرار می‌گیرند.

موضوعات جالبی پیرامون موضوع شوهرکشی شکل می‌گیرد که هریک از آنها زمینه‌ای برای تحقیق در حوزهٔ شخصیت و چه بسا داستان‌پردازی است و می‌تواند موجب عبرت باشد!

اخباری که در رسانه‌ها دربارهٔ شوهرکشی نشر یافته است، شاهد مثال‌هایی هستند که زنان چگونه با همدستی مردان خارج از خانه و گاه فرزندان‌شان، به ویژه دختران‌شان، مرگ همسرشان را، که مدت‌های مدیدی در ذهن‌شان چون باری سنگین حمل می‌کرده‌اند، جامهٔ عمل می‌پوشانند.

موضوع همسرکشی در سینما نیز از جمله نکاتی است که سعی دارد به تأثیر این

موضوع در فیلم‌سازی پیردازد. البته گریزی هم به هنرپیشه‌های معروف سینما و چگونگی همسرکشی‌شان در افکار عمومی زده می‌شود!

سینما یکی از منابع مهم مطالعات اجتماعی است. فیلم‌سازان به مسائل مبتلابه جامعه اهمیت زیادی می‌دهند و درباره آنها فیلم می‌سازند. موضوع خانواده و مسائل آن در سینما مورد توجه است. از طرفی وجود شخصیت‌های مرزی در بین سب‌هاگران بسیار دیده شده است. به‌طوری‌که آنها برای حفظ شهرت و تسکین حسادت به شیوه‌ای دیگر دست به همسرکشی می‌زنند.

نظر برخی روان‌شناسان، مددکار و جامعه‌شناس، که بیشتر آنها خود دست‌اندرکار تهیه فیلم‌ها و امور مددجویان همسرکش هستند و در زندان زنان با آنها نشست و برخاسته‌اند، رنده‌ها را با رویکرد موردنظر خود تحلیل کنند، محتوا را به نسبت غنی می‌کند.

در انتها نیز براساس اطلاعات به دست آمده همسرکشی و دلایل روان‌شناختی آن تحلیل روان‌شناسانه می‌شود و نکاتی اشاره می‌گردد که فرد آسیب‌زنده نسبت به آنها آگاهی کافی نداشته و سالی‌ها زندگی به منظور فرار از فشار مضاعف روانی، آنها را سرکوب کرده است.

تحلیل برپایه رویکرد شناخت درمانی سعی در کشف علل همسرکشی توسط زنان دارد. قابل ذکر است نام سودابه و سایر هم‌ها در این داستان مستعار است.

پیش آگهی

کار کردن با مددجویان مرکز مراقبت‌های اجتماعی سازمان زندان‌های استان تهران، که نمونه‌ای از جامعه آسیب‌دیده اجتماعی هستند و در گستره‌ای از آسیب‌های متنوع و عبرت‌آموز گرفتارند، منبع خوبی برای پژوهش است.

تنوع رفتاری مددجویان، نگرش آنها به زندگی، در نظر داشتن یا نداشتن سهم روان‌شناختی‌شان در گرفتاری‌شان، همراه با ویژگی‌های بارز شخصیتی‌شان، زمینه‌ای از تجربه و نگرشی متفاوت از تحلیل در آسیب‌های اجتماعی فراهم می‌سازد. به گونه‌ای که نمی‌توان سوگیری قطعی و جزم‌گونه در آسیب‌ها داشت.

بیش از یک دهه است که در مرکز خدمات اجتماعی سازمان زندان‌های استان تهران با مددجویان نیازمند حمایت، به گونه‌های مختلف از جمله «هرس اجتماعی، سر و کار دارم. این نمونه از جامعه، وضعیت اسف‌بار هنجارهای اجتماعی را به نمایش می‌گذارد.

به اعتقاد من دلیل فراوانی این قبیل از ناهنجاری‌ها سیاست‌های راهبردی اجتماعی است! قوانین ناکارآمد و بی‌پهلو و جرم‌انگاری‌های بی‌موردی که افراد جامعه را خواسته یا ناخواسته در تله ناهنجاری و آسیب گرفتار می‌کند، زمینه‌ساز بروز آسیب به فرد و خانواده شده است. در این باره شاهد مثال بسیاری وجود دارد.

در کنار این وضعیت ناآگاهی جامعه و نبود آموزش حقوقی کارآمد برای آگاه سازی از حدود حقوقی، تله اجتماعی آسیب‌ها را گسترده‌تر است. قتل مردان توسط همسران و دختران‌شان، به یاری مردی خارج از خانواده، در میان تنوع آسیب‌ها بین مددجویان مرکز، آسیبی هرچند ناپیدا و اندک، اما اعجاب‌آور و گاه تکان دهنده است.

بنا بر آنکه، در اغلب موارد زنان به اتهام معاونت در قتل مدتی را در زندان گذرانده و سپس آزاد می‌شوند و پس از آزادی نیز از مستمری و حقوق ماهانه همسر مرده بهره‌مند می‌شوند و کسی که به چوبه دار سپرده می‌شود مرد قاتل بیرون از زندان است!

موضوع به دلیل اهمیت تبعاعه‌اش برای کسی که با مددجویان و آسیب‌های متنوع آنها روبه‌روست، بسیار حیاتی‌تر است و سؤال انگیز است.

بررسی در این باره کار ساده‌ای نیست. اگر در فرایند مطالعه موضوع با برچسب احمقانه ضد زن بودن آن‌هم از سوی برخی «وکلاهای زن» روبه‌رو نشوی، دست‌یابی به زنان و دخترانی که همسر یا پدر خود را کشته‌اند چندان ساده نیست. اگر هم صبوری پیشه کنی و در انتظار بنشینی تا گذارش از مراکز خدمات اجتماعی بیفتد، باید از فرصت‌های کوتاه و زودگذر فرصت طلبانه بهره‌مند شوی تا بتوانی با آنها مصاحبه تشخیصی کوتاهی داشته باشی! دست یافتن به انگیزه‌ها در چنین شرایطی بسیار سخت است. کما اینکه اگر مددجو همچنان در فشار روانی پس از اقدام خود باقی مانده باشد، هرچند که آن بار روانی رو به کاهش گذاشته باشد، حرف زدن درباره موضوع و انگیزه اقدام بسیار سخت، کند و منقطع پیش می‌رود.

با این وجود، موضوع همسرکشی به ویژه از سوی زنان و دختران پرکشش است. در نگاه اول، به نظر می‌رسد زنان بیشتر از مردان همسرشان را به قتل می‌رسانند.

شاید در یک تورق رسانه‌ای، به سادگی به این باور دست یافت که زنان همسرکش بیش از مردان همسرکش هستند. اما در یک مطالعه‌ی ضمنی و نسبت‌گیری به جمعیت زندانی این گروه، معلوم می‌شود که باید درباره این برداشت مردد بود.

به هر حال، به عنوان روان‌شناس شخصیت و همکار داوطلب مرکز خدمات اجتماعی سازمان زندان‌های تهران مدعی نیستم که تحقیقی سازمان یافته و قابل اتکا در این باره انجام داده‌ام. نکته این‌که، مراکز مطالعات و تحقیقات آسیب‌شناسی کشور نیز با وجود به‌جایگاه‌های کلان مطالعاتی آسیب‌شناسانه، در این باره مطالعه‌ای در خور نداشتند.

در این کتاب سعی شده است که مساهده‌ها، تجربه‌ها، نوشته‌ها و مطالعه‌ی ضمنی که در جمع همکاران مرکز خدمات اجتماعی وجود داشته است، با زبانی روایی مطرح شود تا خواننده حتی‌الامکان بتواند با رویکرد مطالعاتی خود برداشتی داشته باشد تا شاید در انسجام بخشی نگرسد. در این باره مفید باشد.